

MENDELOVA UNIVERZITA V BRNĚ
Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií

**Studie rozvoje cestovního ruchu v rámci dobrovolného
svazku obcí Mikroregion Hornácko**

Bakalářská práce

Autor: Martina Roubíčková

Vedoucí práce: Ing. Alice Kozumplíková, Ph.D.

Brno 2014

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci:

vypracoval/a samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a v souladu s platnou Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací.

Jsem si vědom/a, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne:

.....

podpis

Poděkování

Děkuji vedoucí své bakalářské práce Ing. Alici Kozumplíkové, Ph.D. za poskytnutí odborných rad, věcných připomínek a vstřícný přístup během zpracování této práce.

Poděkování patří také mé rodině a nejbližším přátelům za podporu během celého studia.

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá hodnocením cestovního ruchu v mikroregionu Hornácko. Tento mikroregion se nachází v Jihomoravském kraji a je součástí regionu Slovácko.

V první části bakalářské práce je popsána problematika související s tématem, a to vymezení pojmu cestovní ruch, předpoklady cestovního ruchu, potenciál a jeho možnosti hodnocení. Praktická část je pak zaměřena na popis daného území a hodnocení potenciálu území na základě metody hodnocení podle Mariota. Vypracováním SWOT analýzy bylo možné vyhodnotit silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby daného území a na základě těchto poznatků, vypracovat konkrétní návrhy na zlepšení využití potenciálu daného území pro zlepšení rozvoje cestovního ruchu.

Klíčová slova: trendy cestovního ruchu, koncepce a strategie pro rozvoj ČR, potenciál cestovního ruchu, mikroregion Hornácko, lokalizační a realizační předpoklady mikroregionu Hornácko

Abstract

Bachelor thesis is dedicated to evaluation of tourism in microregion Hornácko. This microregion is located in Southmoravian county and also it is a part of region Slovácko.

In first part of bachelor thesis, is description related to topic, specifically a definition of tourism, assumptions of tourism, potential and its options of evaluation. Practical part is focused on description of the territory and evaluation of potential pursuant on method of evaluation from Mariot. Use of the SWOT analysis provided informations about strengths and weaknesses, opportunities and threats of the territory. On the basis of this finding I was able to create particular suggestions to improve the use of potential of the area for improvement in development of tourism.

Keywords: tourism trends, concepts and strategies for tourism development, tourism potential, microregion Hornácko, localization and implementation assumptions of microregion Hornácko

Obsah

1	Úvod	8
2	Cíl práce.....	9
3	Cestovní ruch.....	10
3.1	Definice cestovního ruchu a jeho dělení.....	10
3.1.1	Vývoj cestovního ruchu	14
3.1.2	Trendy cestovního ruchu.....	18
3.1.3	Předpoklady cestovního ruchu.....	20
3.1.4	Potenciál cestovního ruchu.....	21
3.1.5	Metodika hodnocení potenciálu pro rozvoj cestovního ruchu	22
3.2	Rekreace.....	24
3.3	Koncepce a strategie cestovního ruchu	25
3.3.1	Koncepce státní politiky cestovního ruchu v období 2007-2013	26
3.3.2	Koncepce státní politiky cestovního ruchu v období 2014-2020	26
4	Metodika	28
5	Výsledky práce	29
5.1	Mikroregion Hornácko	29
5.1.1	Historie	30
5.1.2	Obyvatelstvo	31
5.2	Lokalizační předpoklady.....	33
5.2.1	Přírodní potenciál.....	33
5.2.2	Kulturně – historický potenciál	37
5.3	Realizační předpoklady	39
5.3.1	Komunikační předpoklady.....	39
5.3.2	Materiálně – technická základna	40
5.4	SWOT analýza rozvoje cestovního ruchu mikroregionu Hornácko.....	44
5.5	Návrhy na zvýšení potenciálu cestovního ruchu.....	48
5.6	Návrh produktu.....	50
6	Závěr.....	51
7	Použitá literatura.....	53
8	Přílohy	58

1 Úvod

Cestovní ruch a hlavně jeho rozvoj je v této době velmi dynamický a také důležitý pro jednotlivé regiony. V duchu nové rajonizace se na území České republiky vytvořila zájmová uskupení, která se spojila zejména z důvodu zatraktivnění území pro turisty a z možné ekonomické výtěžnosti či efektivnosti. Cestovní ruch je pro mnohé regiony stěžejním přísunem financí a je velmi důležitý z hlediska rozvoje regionů a zvýšení životní úrovně místních obyvatel.

Cestovní ruch má jak kladné tak i záporné projevy. Mezi kladné patří především vytváření nových ekonomických příležitostí, nová pracovní místa a přispívání do rozpočtu jednotlivých obcí. Za nejvíce negativní projev lze považovat především ekologickou zátěž, která je s cestovním ruchem neodmyslitelně spojená. Proto je v poslední době čím dál více oblíben měkký cestovní ruch, který nezatěžuje životní prostředí. Na tuto formu cestovního ruchu je zaměřený mikroregion Horňácko.

Mikroregion Horňácko leží v Jihomoravském kraji na hranicích se Slovenskem. Je součástí CHKO Bílé Karpaty a na jeho území se nachází několik zvláště chráněných území, které přispívají k jeho atraktivitě. Mikroregion je bohatý především na místní tradice, zvyky a folklór. Každoročně se zde konají folklórní festivaly a kulturní akce, které lákají návštěvníky především na skvělou zábavu a poznání zdejšího prostředí.

Pro zvýšení návštěvnosti a atraktivity mikroregionu je tedy nutné charakterizovat předpoklady a místní potenciál cestovního ruchu a navrhnout vhodná opatření, na základě kterých by ke zvýšení atraktivity mikroregionu došlo. Tato studie je vypracována v této bakalářské práci.

2 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je zhodnocení potenciálu cestovního ruchu na území mikroregionu Hornácko. A na základě popisu lokalizačních a realizačních předpokladů cestovního ruchu podle vhodné metody najít vhodné příležitosti, které povedou ke zvýšení návštěvnosti na daném území a zlepšení podmínek pro cestovní ruch se zohledněním ekonomických, sociálních a environmentálních faktorů.

Z hlediska možnosti rozvoje předpokladů cestovního ruchu budou za pomoci SWOT analýzy vyhodnoceny silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby území daného mikroregionu. Jako podpora na zlepšení cestovního ruchu v mikroregionu Hornácko v této bakalářské práci je navrhnout reklamní spot, který by výrazně přispěl k reklamě tohoto území.

3 Cestovní ruch

3.1 Definice cestovního ruchu a jeho dělení

Cestovní ruch je společensko-ekonomický fenomén, který má velmi dlouhou historii a je nedílnou součástí lidského života již od počátku civilizace. Podle Indrové (2009) je jedním ze způsobů uspokojení lidských potřeb, jako odpočinek, pohyb, poznání a seberealizace, tedy zejména potřeby, které člověk nemůže uspokojit v místě svého trvalého bydliště. Cestovní ruch lze tedy chápat ze dvou stran, které se navzájem prolínají, zaprvé jako způsob uspokojování vlastních potřeb a zadruhé jako oblast podnikatelských příležitostí, které jsou významnou součástí ekonomiky.

Za hlavní mezník v oblasti cestovního ruchu je považována mezinárodní konference v Ottawě v roce 1991, uspořádanou Světovou organizací cestovního ruchu WTO, kde byla jasně definována většina pojmů používaná v této oblasti. Základní definice cestovního ruchu byla vymezena WTO jako: *„činnost osoby, cestující na přechodnou dobu do místa mimo své trvalé bydliště, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávat výdělečnou činnost v navštíveném místě“*. Existuje mnoho jiných definic, které zdůrazňují různé stránky tohoto složitého jevu v závislosti na tom, z jakého hlediska vědní disciplíny je zkoumán a definován. Ryglová (2009) uvádí definice podle AIEST – (Mezinárodní sdružení expertů cestovního ruchu), kde je cestovní ruch definován: *„jako souhrn jevů a vztahů, které vyplývají z cestování nebo pohybu osob, přičemž místo pobytu není trvalým místem bydlení a zaměstnání“*. Naopak z ekonomického hlediska je podle Ogilvie (1933) chápán jako: *„ekonomický jev spojený se spotřebou hmotných a nehmotných statků, hrazených z prostředků získaných v místě trvalého bydliště“*. Tato ekonomicky laděná definice považuje cestovní ruch za součást spotřeby obyvatelstva doprovázený přesunem kupních fondů do míst cestovního ruchu.

Mezi základní charakteristiky cestovního ruchu patří: změna místa pobytu, přechodný pobyt v místě, které není místem trvalého pobytu, nevýdělečný charakter, uskutečňování aktivit během volného času návštěvníka, vytváření vztahů mezi lidmi.

Světová konference WTO také vymežila tři kategorie cestovního ruchu:

- Vnitřní (domestic tourism) – jedná se o domácí cestovní ruch, tj. cestování obyvatel v rámci vlastní země a příjezdový zahraniční cestovní ruch,
- Národní (national tourism) – domácí cestovní ruch a výjezdový cestovní ruch, návštěvy obyvatel dané země v cizině,
- Mezinárodní (international tourism) – rozlišuje se příjezdový zahraniční cestovní ruch a výjezdový zahraniční cestovní ruch.

Rozdělení cestovního ruchu se u mnoha autorů odlišuje, a to zejména zvolenými kritérii a pro jaké účely dané rozdělení bude použito. Jedním ze základních rozdělení dle Foreta a Turčínkové (2005), je cestovní ruch klasifikován podle účelu (motivu, cílů) na:

- rekreační – hlavním cílem je odpočinek ve vhodném přírodním prostředí, zejména krátkodobý, např. chatařství,
- kulturně poznávací – cestování za cílem poznání kultury, tradic, zvyků a historie jak v rámci vlastního, tak i cizích národů, přírodních památek a společenských událostí,
- náboženský – zejména návštěvy církevních památek, poutních a posvátných míst a zúčastnění se církevních obřadů, např. Hostýn, Vatikán, Jeruzalém...,
- vzdělávací – zaměření na poznání s cílem něco nového se naučit (sporty, jazyky nebo osvojení profesních znalostí),
- společenský – zahrnující především příbuzenská setkání, vzpomínkové akce a vytváření nových vztahů v rámci kolektivu se stejnými nebo podobnými zájmy a koníčky,
- zdravotní (lázeňsko-léčebný) – zdravotní prevence, rehabilitace, rekonvalescence, léčení nemocí a jejich následků, a v neposlední řadě velmi oblíbené relaxační a kondiční pobyty,
- sportovní – vlastní sportovní aktivity provozované přímo turistou, např. tenis a cykloturistika, dále pasivní podporování sportu ve formě sledování sportovních klání, např. fotbalový zápas či olympijské hry,
- poznávání přírody – návštěvy národních parků, přírodních rezervací, chráněných krajinných oblastí a přírodních památek,

- dobrodružný – aktivity spojené s adrenalinem a ověření fyzických a psychických vlastností člověka,
- profesní – cestování za prací, obchodní cesty, účast na veletrzích a kongresech, zejména za účelem prezentace služeb nebo výrobků a zlepšení vztahů se současnými zákazníky, potažmo získání zákazníků nových,
- politický – sjezdy a mítinky politických stran,
- nákupní – za účelem nakupování,
- specifický – seniorský, turistika pro vozíčkáře.

Toto rozdělení Foreta a Turčínkové (2005) se shoduje s rozdělením Indrové a kol. (2009). Indrová však ve své publikaci nerozlišuje typy politický a nákupní cestovní ruch, ale zahrnuje je do typů specifických.

Foret a Turčínková (2005) dále dělí cestovní ruch podle následujících kritérií:

Podle místa pobytu:

- domácí – na území vlastního státu,
- zahraniční – cestování přes hranice (aktivní/pasivní).

Podle doby pobytu:

- krátkodobý – obvykle do 3 dnů,
- dlouhodobý – většinou více jak 3 dny (liší se podle zemí, např. v Belgii jsou minimem 4 dny pobytu nebo v Německu více jak 5 dnů).

Podle počtu účastníků:

- individuální,
- skupinový,
- masový (hromadné události – akce, poutě).

Podle způsobu organizace:

- organizovaný,
- neorganizovaný.

Podle způsobu dopravy:

- silniční,
- železniční,
- letecký,

- vodní,
- ostatní.

Podle způsobu placení:

- komerční (plně hrazený zákazníkem),
- vázaný = sociální (nutnost splnění podmínek, např. členství v organizacích).

Indrová a kol.(2009) rozšiřuje rozdělení:

Podle vztahu k platební bilanci státu:

Jedná se o účinek cestovního ruchu na národní ekonomiku z hlediska jeho platební bilance ve vztahu k zahraničí. Platební bilancí rozumíme statistický záznam, který zachycuje ekonomické transakce, proběhlé mezi tuzemskými subjekty a ekonomickými subjekty ze zahraničí za dané období, nejčastěji jeden rok.

- Zahraniční cestovní ruch aktivní – příjezdy návštěvníků do dané země a jejich útrata peněžních prostředků za zboží a služby, což má kladný vliv na platební bilanci státu. Jedná se o podobný vliv na platební bilanci státu jako má export, proto je často nazýván neviditelným exportem.
- Zahraniční cestovní ruch pasivní – jedná se o výjezdy obyvatel daného státu do zahraničí. Lidé své peněžní prostředky utratí v jiné zemi, což má pasivní vliv na platební bilanci jejich státu, to je podobný stav jako u dovozu zboží, jelikož jsou odčerpávány devizové prostředky, proto bývá tento typ nazýván jako neviditelný import.

Podle věku účastníků:

- cestovní ruch dětí – děti do 15 let bez rodičů, jedná se hlavně o organizované pobyty, jako jsou tábory, školní výlety, školy v přírodě, sportovní soustředění a jinak zájmově zaměřené pobyty,
- cestovní ruch mládeže – mladí lidé 15 – 24 let, kteří již necestují na prázdniny nebo nejezdí na dovolenou s rodiči, ale ještě nemají vlastní rodiny, např. jazykové pobyty a výjezdy k brigádám,
- cestovní ruch seniorů – obyvatelé tzv. třetího věku, např. poznávací zájezdy a lázeňské pobyty,

- cestovní ruch rodin s dětmi,
- cestovní ruch skupiny lidí ve věku mezi 40 – 50 rokem – lidé, kteří mají již dospělé děti, jsou ekonomicky v činném věku, dostatečně finančně zabezpečeni a v dobrém fyzickém stavu, což jim umožňuje časté a aktivní cestování.

Podle převažujícího prostředí pobytu (kvůli odlišným nárokům na služby):

- městský cestovní ruch – obvykle krátkodobější charakter, návštěvy turisticky zajímavých měst a památek,
- venkovský cestovní ruch – pobyty v oblastech s kvalitním životním prostředím, které jsou většinou spojeny s aktivní účastí života, v něm, např. práce na poli, pomoc se sklizní...,
- lázeňský cestovní ruch – většinou pobyty dlouhodobějšího charakteru spojené s léčením,
- cestovní ruch ve střediscích cestovního ruchu (horská, přímořská...).

V literatuře lze nalézt mnoho dalších kritérií pro rozdělení cestovního ruchu, např. dle ročního období nebo způsobu ubytování.

3.1.1 Vývoj cestovního ruchu

Historie cestovního ruchu má velmi dlouhou historii a je prakticky spjata s počátky civilizace. V minulosti docházelo k cestování zejména za obchodem, poznáním, šířením náboženství, z důvodu prestiže nebo z vojenských důvodů. Nicméně v současnosti je cestovní ruch převážně spojován s volnočasovými aktivitami, poznáváním a rekreací. Podle knižní publikace od Ryglové (2009) se vývoj cestovního ruchu rozděluje do čtyř etap:

- I. Prvopočátky cestovního ruchu (480 př. n. l. – 16. století)
- II. Začátky moderního cestovního ruchu (17. Století – 19. století)
- III. Novodobý cestovní ruch (po I. světové válce do roku 1948 a období 1949 – 1989)
- IV. Současné období (po roce 1990)

Prvopočátky cestovního ruchu

Jako první zmínka o cestování je od řeckého dějepisce, a to z roku 480 – 425 př. n. l. Mezi další nejstarší cestovatele patří Egypťané a Římané. Ve středověku se jednalo především o cesty šlechticů, kupců a měšťanů. Z tohoto období bylo dochováno značné množství tištěných průvodců a popisů obchodních cest.

Počátek obchodních, objevitelských a kolonizačních cest nastává ve 13. století. Jedná se převážně o cesty do zámoří, jako například Indie, Číny nebo Indonésie. Za nejznámějšího cestovatele, z tohoto období, je považován Marco Polo (1254 – 1324).

Marco Polo, italský cestovatel, se proslavil především svou cestou do Číny, kde strávil sedmnáct let u dvora císaře Kublajchána. Jeho cesta započala v roce 1271 v Benátkách, přes Arménii, Persii, Turkestán a poušť Gobi. Za sedmnáct let strávených v Číně podnikal mnoho inspekčních cest. Své poznatky z cest sepsal do cestopisu, který byl později nazván Milión a do 18. století byl považován za jediného Evropana, který poměrně detailně popsal kmeny obývající jihozápadní Čínu. (zámořské objevy)

V průběhu 15. století došlo k největšímu rozmachu zámořských objevů. Nejvýznamnější námořní cesty byly uskutečněny portugalskými a španělskými výpravami. Mezi nejznámější mořeplavce z této doby patří Kryštof Kolumbus, který v roce 1492 doplul k americkým břehům, Bartolomeo Diaz, Vasco da Gama či Amerigo Vespucci.

Začátky moderního cestovního ruchu

Počátky moderního cestovního ruchu lze podle mnoha autorů hledat v 17. století a v 18. století. Tento jev byl způsoben právem na volný pohyb osob po cizích územích. Cestovní ruch byl v 17. století ovlivněn průmyslovou revolucí, vznikala tlak na potřebu nových pracovních sil, na technický pokrok, vzdělání a získávání odborných zkušeností.

Zpřístupnit a usnadnit cestování středním vrstvám obyvatelstva si dal za cíl německý nakladatel Karl Baedeker, který v roce 1827 vydal knižního průvodce, ve kterém byly podrobné informace o trasách a ubytování, což na tuto dobu byla inovace.

Počátek organizovaného cestovního ruchu je propojen s Angličanem Thomasem Cookem, který založil první cestovní kancelář v roce 1841. Tento muž také uspořádal první organizovaný výlet, který obnášel cestu osobním vlakem po anglickém venkově, a také zorganizoval první zahraniční zájezd na Světovou výstavu do Paříže. Dodnes se používají Cookovy metody spojené s organizací zájezdu, jako je smysl pro kvalitu, spolehlivost, odpovědnost, odborné znalosti a věnování pozornosti detailům při přípravě zájezdu.

Novodobý cestovní ruch

Cestovní ruch v období mezi dvěma světovými válkami a v období po druhé světové válce byl značně odlišný a odvíjel se podle dané politické situace.

Současné období

Vývoj mezinárodního cestovního ruchu

Před první světovou válkou se na mezinárodní scéně uplatňoval liberalismus. To mělo za následek, že stát nijak nezasahoval do oblasti cestovního ruchu a lidé mohli volně cestovat bez značných administrativních problémů.

Nicméně v období mezi světovými válkami byl cestovní ruch výrazně ovlivněn, zejména ve třicátých letech, světovou hospodářskou krizí a válkou. Státy se více soustředily na ochranné opatření a zaváděly celní a pasové kontroly a víza. V této době také došlo k celkovému rozvoji dopravy a dopravních prostředků, což mělo pozitivní vliv na cestovní ruch.

Řada států si v tomto období uvědomila, jak je pro ně zahraniční obchod ekonomicky významný, a proto se mu dostalo velké podpory.

Cestovní ruch se v tomto období začal statisticky sledovat, vykazoval známky masovosti a dynamiky a zasahoval do všech sfér společnosti.

Po druhé světové válce došlo k významnému rozvoji cestovního ruchu. To bylo způsobeno rozvojem civilního letectví a výstavbou dálnic. Toto období lze podle Ryglóvé rozdělit do čtyř etap, a to: rekonstrukce zničené ekonomiky, období studené

války spojené s rozpadem koloniální soustavy, zmírnění napětí mezi vojenskými bloky a současný mezinárodní cestovní ruch. V tomto období byl cestovní ruch značně nerovnoměrně rozložen. Mezi nejnavštěvovanější země patřily Francie, Velká Británie, Itálie, Amerika a východní Asie.

Vývoj cestovního ruchu v České republice

Ryglová (2011) ve své publikaci uvádí, že až do druhé světové války se v Evropě vyvíjel cestovní ruch stejným směrem. Po válce se však vývoj začal diametrálně odlišovat zejména v západní a východní oblasti.

V západní Evropě došlo, díky zlepšující se ekonomické situaci, k poptávce po využití volného času. Díky plánu George Marshalla, tzv. Plán hospodářské obnovy Evropy, došlo jak k finanční tak i materiální stabilizaci 18 zemí. Došlo také k rozvoji silničních a dálničních sítí a rozvoji civilního letectví, což také napomohlo k celkovému rozkvětu. Docházelo ke vzniku prvních destinací, tedy územích se společnými rysy, a rozvíjení mezinárodních hotelových řetězců. Neustále se vyvíjející marketing přispěl ke vzniku mnoha forem specifického cestovního ruchu, jako byly výlety do exotických krajů, programy na ochutnávky vín apod. S postupem času vznikaly velké rekreační komplexy, které začaly nabízet fast foodové jídlo a nejnovější hudební hity, což mělo za následek zánik zvyků původního obyvatelstva, tradičních řemesel a místní kultury.

Zatímco v západní části Evropy docházelo k celkovému zlepšení, ve východní části tomu bylo právě naopak. Východ byl po roce 1948 negativně ovlivněn Studenou válkou. Velký podíl cestovního ruchu tvořil vázaný cestovní ruch, jako rekreace ROH (Revoluční odborové hnutí) a závodní rekreace. Převážně se jednalo o krátkodobý cestovní ruch, jako je chataření a chalupaření, které bylo v té době velkým fenoménem. Nedostatek volných finančních prostředků a omezení svobody pohybu způsobilo, že cestovní ruch byl z 95% pouze v rámci státu nebo do tzv. socialistických zemí. Výjezd do nesocialistických zemí byl značně zkomplikován a regulován ze strany státu, nutností mít potřebná povolení, které umožňovaly výjezd za hranice, avšak k jejich získání vedla složitá administrativní cesta. Poptávka po výjezdech do zahraničí byla velká, ale omezený počet cestovních kanceláří nebyl schopný pokrýt tuto nabídku.

Nejznámější cestovní kanceláře této doby byly Čedok, CKM a Autoturist). Změna situace nastala až s rokem 1989.

3.1.2 Trendy cestovního ruchu

V publikaci Jak rozvíjet místní cestovní ruch (Foret a Foretová, 2001) je uveden souhrn současných vývojových trendů, které budou mít význam pro cestovní ruch a jeho zkvalitnění. Vývojové trendy se mění spolu s dobou, modernizací a s lidmi.

V aktuálních trendech můžeme nalézt několik odlišností od minulých dob.

Dochází ke změně věkové struktury obyvatelstva, velikosti a struktury domácností. Díky kvalitní a neustále se vyvíjející zdravotní péči se prodlužuje délka života. Lidé v důchodovém věku jsou vitální, vzdělaní, v dobré kondici a vyhledávají ve volném čase aktivity spojené s cestovním ruchem.

Zvířecí miláčci se stali součástí života většiny lidí, a proto čím dál více turistů klade důraz na možnost s nimi cestovat, tedy i na potřebné uzpůsobení podmínek v ubytovacích, stravovacích a jiných zařízeních.

V poslední době se stává velmi oblíbeným zdravý životní styl. Lidé upravují své jídelníčky, životosprávu, pohyb a uzpůsobují tomu i dovolené. Vyhledávají pobyty spojené s fitness aktivitami, relaxačními a léčebnými procedurami a stravováním zaměřené na nízkokalorickou a bezcholesterolovou stravu.

Vzdělanost se stává jednou z největších priorit u lidí. Velkým hitem jsou pobyty zaměřené právě na vzdělání, zdokonalování a seberealizaci, zejména pak v oblasti jazykových vědomostí nebo umu v oblasti sportu jako je golf nebo tenis.

Nezbytným předpokladem pro novodobý cestovní ruch se staly informační technologie. Cestování bez nich je již prakticky nemožné, díky široké škále informací, které jsou ihned dostupné. Proto se očekává i do budoucna, že tyto technologie budou mít na cestovní ruch velký vliv. V souvislosti s tímto trendem se předpokládají investice do elektronických databází.

Podle Světové organizace cestovního ruchu WTO by měly do roku 2020 celosvětově narůst příjezdy přibližně na 1,5 miliardy cestujících, tedy o více než 4%. A to díky skutečnosti, že cestování se stane snadnější a dostupnější.

Evropa by si měla i nadále zachovat jednu z předních pozic návštěvnosti, avšak předpokládá se, že mnohem více oblíbená a navštěvovanější bude východní Evropa, což je přesný opak, než tomu bylo doposud. Z celosvětového pohledu budou pak oblíbenými destinacemi východní Asie a Pacifik.

Na prvním místě v žebříčku vyjíždějících turistů by měli podle prognóz i nadále zůstat Němci, dále pak Japonci, Američani a Číňani.

Velký potenciál se skrývá podle WTO v kongresové turistice, což by mohl být do budoucna pozitivní jev i pro Českou republiku, která má v této oblasti mnoho dosud nevyužitých předpokladů. Tento typ cestovního ruchu by byl pozitivní hlavně po ekonomické stránce, jelikož se jedná o stabilní a přínosnou oblast. Ze zkušeností vyplývá, že turisté na kongresu jsou ochotni utratit mnohem více peněz než v ostatních oblastech cestovního ruchu.

V poslední době se čím dál více upřednostňuje tzv. měkký cestovní ruch. Pásková a Zelenka (2002) jej definují jako cestovní ruch, který minimalizuje nežádoucí dopady na místní komunitu a životní prostředí, které jsou spojené s aktivitami cestovního ruchu. Princip spočívá v zapojení místních zdrojů, jako jsou lidé, suroviny, know-how, což je přínosem pro místní společnost.

Je opakem tvrdého cestovního ruchu, který je zaměřen čistě na ekonomický prospěch a nebere ohledy na sociální, kulturní a environmentální dopady.

Na základě toho se stává velkým fenoménem venkovský cestovní ruch (=rurální cestovní ruch), což je vícedenní pobyt spojený s aktivitami ve venkovském prostředí. Jedná se zejména o aktivity jako je pozorování a péče o zvířata, výroba a konzumace ekologických potravin, pěší turistika nebo cyklistika. Ubytování je v soukromých nebo menších ubytovacích zařízeních. Zájemce hledá zejména klid, čistý vzduch, přírodu,

tradiční řemesla a folklór. Formy venkovského cestovního ruchu jsou agroturismus, ekoagroturismus a ekoturismus.

3.1.3 Předpoklady cestovního ruchu

Předpoklady cestovního ruchu definuje výkladový slovník jako „souhrn přírodních a antropogenních aspektů včetně jejich mnohaúrovňových vazeb, které vytvářejí předpoklady pro realizaci cestovního ruchu“. (Pásková, Zelenka 2002)

Mariot (1992) člení předpoklady cestovního ruchu podle funkčně-chronologického členění, a to na lokalizační, selektivní a realizační předpoklady cestovního ruchu.

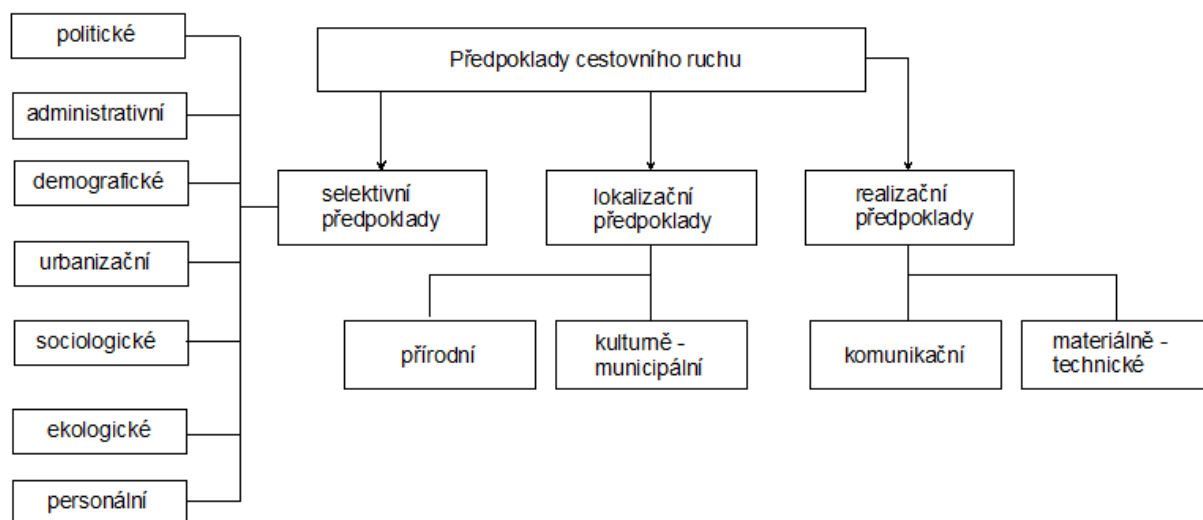
Lokalizační předpoklady zahrnují podle Mariota přírodní předpoklady a kulturně-municipální předpoklady. Přírodní předpoklady jsou charakterizovány zejména reliéfem, podnebím, vodstvem, flórou, faunou a kvalitou vzduchu v daném území, mají trvalý charakter a jsou rozhodujícím faktorem pro tvorbu cestovního ruchu. Kulturně – municipální předpoklady jsou atraktivita, které vznikly činností člověka např. lidové tradice, folklór, umění a struktura státních institucí.

Realizační předpoklady lze chápat jako materiálně – technickou základnu území, která umožňuje realizovat nároky účastníků cestovního ruchu v oblastech, pro které jsou nejpříznivější předpoklady. (Mariot, 1992) Lze je dále rozdělit na předpoklady, které slouží výhradně turistům a návštěvníkům (cestovní a informační kanceláře) nebo turistům i místním obyvatelům (restaurace, veřejná doprava apod.). Jedná se zejména o obecnou infrastrukturu, stravovací a ubytovací zařízení, zábavné a sportovní zařízení a ostatní služby, které jsou pro cestovní ruch na daném území nezbytné, jako jsou opravny, záchranná služba, průvodcovské služby atd. (Konečný/Foret, 2013)

Selektivní předpoklady jsou takové předpoklady, které charakterizují území po stránce demografické, politické, sociologické a personální. Tyto stránky se navzájem ovlivňují a hranice mezi nimi nejsou pevně vymezeny. Po stránce demografické popisují zejména hustotu a věkovou strukturu obyvatelstva, což má vliv na rozmístění jednotlivých druhů aktivit, protože mladí lidé, rodiny s dětmi a senioři mají odlišné požadavky. Politické a sociologické jsou důležité kvůli bezpečnosti a životnímu stylu a

personální předpoklady zahrnují profesionalitu ve službách a managementu. (Pásková, Zelenka 2002)

Na níže uvedeném diagramu je graficky znázorněné členění předpokladů cestovního ruchu.

Obrázek 1 Klasifikace předpokladů cestovního ruchu

Zdroj: 1 Pásková, Zelenka 2002, str. 232

3.1.4 Potenciál cestovního ruchu

Výše popsané předpoklady tvoří dohromady potenciál cestovního ruchu daného území. Podle výkladového slovníku cestovního ruchu lze potenciál CR definovat jako souhrnnou hodnotu všech předpokladů cestovního ruchu, oceněných bodovací škálou, která je snížena o zápornou hodnotu negativních faktorů rozvoje cestovního ruchu. (Pásková, Zelenka 2002)

Turistický význam obcí a regionů je stanoven na základě zhodnocení potenciálu cestovního ruchu daného území. Hodnotí se přírodní potenciál území, kulturně-historický potenciál nebo kombinace obou, na základě tohoto zhodnocení lze vypracovat strategii na zvýšení atraktivity území. A na základě vyhodnocení nejlepších předpokladů, lze vypracovat kvalitní strategii rozvoje území. (Zvara, 2010)

3.1.5 Metodika hodnocení potenciálu pro rozvoj cestovního ruchu

Hodnocením potenciálu rozvoje cestovního ruchu se zabývá mnoho autorů, mezi nejznámější však patří slovenský autor P. Mariot, M. Novotná, J. Bína a E. Kopšo. Tyto způsoby hodnocení se rozcházejí především ve vymezení pojmu „potenciál“.

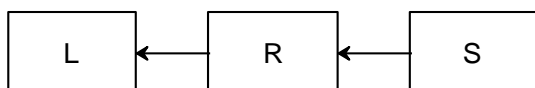
Mariot (1983) ve své publikaci uvádí, že pro hodnocení předpokladu cestovního ruchu je nutné opustit tradiční genetický pohled na dělení komplexu prostředí a použít funkčně-chronologické hodnocení předpokladů. Jedná se o postup, který hodnotí dané území z hlediska určitých parametrů v širším pohledu spojených s cestovním ruchem, důležitou skutečností je, že se hodnotí i ty části území ve kterých se cestovní ruch nevyskytuje.

Funkčně-chronologický model dělí předpoklady cestovního ruchu na tři skupiny. Každá z těchto skupin má odlišnou úlohu pro hodnocení daného území. Jedná se o lokalizační, selektivní a realizační předpoklady cestovního ruchu.

Lokalizační předpoklady jsou tvořeny přírodními předpoklady, které představují reliéf, klima, vodstvo, fauna a flóra hodnoceného území, a kulturně – historickými předpoklady, do této skupiny se zahrnují kulturní památky a centrální instituce.

Na rozdíl od lokalizačních předpokladů, které charakterizují potenciál, co může dané území nabídnout, selektivní předpoklady charakterizují účast obyvatel na cestovním ruchu. Jde o urbanizační, demografické a sociologické faktory.

Lokalizační předpoklady spolu se selektivními předpoklady mají účinný charakter, jejich existence sama o sobě nepostačuje pro vznik cestovního ruchu. Pro tuto skutečnost jsou zde realizační předpoklady, které mezi nimi představují pomyslné spojení. Tato skupina je tvořena komunikačními předpoklady a materiálně-technickou základnou.

L = lokalizační předpoklady
 R = realizační předpoklady
 S = selektivní předpoklady

Obrázek 2 Funkčně-chronologický model

Zdroj: Mariot Peter (1983)

Při sestavení analýzy lokalizačních předpokladů se vychází z hodnocení jednotlivých složek. Vzhledem k jejich různorodému charakteru, doporučuje Mariot, hodnotit tyto složky jednotlivě.

Tabulka 1 Lokalizační předpoklady - jednotlivé charakteristické složky

Lokalizační předpoklady		
<i>Přírodní předpoklady</i>	<i>Kulturně - historické předpoklady</i>	
Reliéf	nadmořská výška	Kulturní památky
	výšková členitost	Centrální instituce
	střední úhel členitosti reliéfu	
	expozice reliéfu	
	kontrastní formy reliéfu	
	estetická hodnota	
Klima	teplota vzduchu	
	sněhová pokrývka	
	sluneční svit	
	Mlh	
	Větrnost	
	Srážky	
	klimatická inverze	
Vodstvo		
Fauna		
Flóra		

Zdroj: Mariot Peter (1983)

Realizační předpoklady hodnotí Mariot (1983) na základě komunikačních předpokladů a materiálně – technické základny. Hlavním cílem komunikačních předpokladů je minimální časová ztráta při cestování z místa trvalého bydliště na žádané území cestovního ruchu a materiálně – technická základna toto území analyzuje z hlediska počtu ubytovacích a stravovacích zařízení.

Novotná (2003) se ve svém způsobu hodnocení zaměřuje především na lokalizační a realizační předpoklady, které hodnotí pomocí geografických informačních systémů (GIS). Tato metoda je založena na mapové algebře, která vychází z matematických operací nad jednou nebo více vrstvami rastrových dat. Hlavním pozitivem této metody je aplikovatelnost na jakýkoliv potenciál krajiny. Nedostatkem je naopak složitost získání kvalitních informací vhodných pro zpracování tohoto hodnocení.

Podle Bíny (2002) jsou pro cestovní ruch nejdůležitější lokalizační podmínky a od toho se odvíjí jeho hodnocení. Základem je rozčlenění jednotlivých aktivit cestovního ruchu do dílčích složek, které je umožňují provozovat. Význam těchto složek je vyjádřen pomocí váhového hodnocení, kdy je ke každému stupni lokalizačních podmínek přiřazen určitý počet bodů, pomocí metody expertního odhadu.

E. Kopšo (1992) ve svém hodnocení rozlišuje dva přístupy: genetický přístup a funkční přístup. Genetický přístup respektuje původ podmínek, jsou tedy rozlišeny přírodní, kulturně-historické a společenské podmínky. Do přírodních podmínek je zahrnut reliéf, klima, vodstvo, rostlinstvo a živočišstvo, v kulturně-historických podmínkách se nacházejí stavební památky, lidová architektura a společenské akce a do společenských podmínek patří obyvatelstvo, výrobně-hospodářský charakter oblasti, zařízení cestovního ruchu atd.

3.2 Rekreace

S pojmem cestovní ruch bývá často zaměňován pojem rekreace. Rekreace je definována Konečným (2013) jako: „*činnost, jež je podnikána dobrovolně v průběhu volného času, a to přednostně za účelem odpočinku, radosti, požitku a uspokojení*“. Po srovnání definic lze tedy rozlišit rozdíl v tom, že pro cestovní ruch je nutné vycestovat mimo území trvalého bydliště, avšak rekreační aktivity jsou jak aktivity prováděné v domovském prostředí, jako čtení, sportování nebo sledování televize, tak i aktivity, které mají za cíl turismus.

V rámci cestovního ruchu doporučuje Světová turistická organizace rozlišovat mezi návštěvníky dvě skupiny, a to turisty a výletníky. Rozdíl mezi těmito dvěma skupinami je, že zatímco turista podniká pobyt s přenocováním, tedy více než 24 hodin, tak

výletník, je člověk, jehož cestování je bez přenocování a nepřesáhne časový limit 24 hodin.(Foret / Konečný, 2013)

3.3 Koncepce a strategie cestovního ruchu

Informace o strategických dokumentech jsou převzaty z internetových stránek Ministerstva pro místní rozvoj (MMR, 2009). Obecný rámec koncepcí a strategií v cestovním ruchu v ČR je určen usnesením vlády ČR. Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR se aktuálně určují na sedmileté období. Z toho důvodu je koncepce střednědobým strategickým dokumentem, který je odrazem možností cestovního ruchu ČR a ukazuje možné nástroje k jeho rozvoji. Hlavní myšlenkou tohoto řešení, je harmonizace činností soukromého sektoru a koncepčního a systémového přístupu veřejné správy. Tento přístup je důležitý pro efektivní rozvoj daného odvětví cestovního ruchu na určitém území s vhodným potenciálem. Cílem výše uvedené harmonizace je sblížení koncepčního řešení cestovního ruchu ČR a programovacím obdobím Evropské unie. Uvedený strategický dokument je nástrojem udržitelného cestovního ruchu v střednědobém horizontu.

V jednotlivých dlouhodobých koncepcích se nachází systém priorit, který je důležitý pro možnost rozvoje jednotlivých regionů. Tyto priority jsou představou pro zpracování jednotlivých operačních programů a strategií rozvoje cestovního ruchu na úrovni jednotlivých regionů či mikroregionů.

V ČR se můžeme dále setkat s Národním programem podpory sociálního cestovního ruchu, který probíhá v letech 2010 až 2015. Účelem tohoto programu je finanční podpora podnikatelských subjektů k rozvoji aktivit souvisejících se sociálním cestovním ruchem. Tento program každý rok zahrnuje podprogram s názvem Cestování dostupné všem, který už svým názvem dává najevo svůj účel.

Na regionální úrovni jsou hlavní částí strategie cestovního ruchu regionální operační programy. Tyto programy jsou i hlavním finančním zdrojem regionálního plánování. Regionální operační programy mají nastavenou většinou jednu hlavní prioritní osu, která pokrývá širokou oblast podpory. V rámci těchto programů mohou být financovány

různé aktivity, jako například výstavba doprovodné infrastruktury, stravovacích či ubytovacích zařízení nebo sportovišť.

Mezi další části jednotlivých programů v rámci programovacího období EU patří IOP – integrovaný operační program. Tento program je určen k zefektivnění veřejné správy, která má na starost mimo jiné i důležité agendy spojené s cestovním ruchem. Dále sem řadíme PRV – program rozvoje venkova, který je rovněž důležitý z hlediska zdrojů financování. Mezi oblasti podpory v PRV patří hlavně budování rekreační infrastruktury a zajištění služeb pro jednotlivé aktivity např. lyžování, pěší turistiku, vodní turistiku a budování tematických stezek. Poslední částí jsou programy přeshraniční spolupráce, které se zaměřují na kooperaci ČR a zahraničních subjektů.

3.3.1 Koncepce státní politiky cestovního ruchu v období 2007-2013

Střednědobý strategický dokument pro rozvoj cestovního ruchu v ČR byl dán usnesením č. 1239 ze dne 7. listopadu 2007. Vláda tímto usnesením schválila Koncepci státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2007 – 2013.

Preferovanými strategickými cíli byly v tomto období zvoleny 4 priority sestupně:

- konkurenceschopnost národních a regionálních produktů cestovního ruchu,
- rozšiřování a zkvalitnění infrastruktury a služeb cestovního ruchu,
- marketing cestovního ruchu a rozvoj lidských zdrojů,
- vytváření organizační struktury cestovního ruchu.

3.3.2 Koncepce státní politiky cestovního ruchu v období 2014-2020

Pro období počínající rokem 2014 byla schválena koncepce dne 27. března 2013 usnesením č. 220. Koncepce má logickou návaznost na předchozí střednědobou strategii rozvoje cestovního ruchu. V této fázi je hlavní náplní zvýšení konkurenceschopnosti celého odvětví na národní i regionální úrovni. Aplikování nové strategie má za účel vytvoření nového chybějícího systému řízení a také jeho dlouhodobého financování.

Mezi 4 zvolené priority patří:

- zkvalitnění nabídky cestovního ruchu,

- management cestovního ruchu,
- destinační marketing,
- politika cestovního ruchu a ekonomický rozvoj.

4 Metodika

Bakalářská práce se skládá ze dvou částí. První část je zpracovaná jako literární rešerše, která se věnuje problematice cestovního ruchu, jeho vývoji, formám a trendům. Dále pak je vymezen pojem potenciál cestovního ruchu, metodiky jeho hodnocení s detailnějším zaměřením na hodnocení dle Mariota (1983). Tato metoda byla v této práci použita díky rozdělení jednotlivých složek předpokladů a přehlednému zpracování.

Ve druhé části je vypracována charakteristika mikroregionu Horňácko a podrobně popsány lokalizační a realizační předpoklady cestovního ruchu. Na závěr je zpracovaná SWOT analýza, kde jsou stručně shrnuty silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby mikroregionu v oblasti rozvoje cestovního ruchu. Následně jsou vyvozeny návrhy na zvýšení návštěvnosti a zlepšení podmínek pro vybudování kvalitního cestovního ruchu na území Horňácka. Jako návrh produktu, který by zvýšil cestovní ruch, byl vytvořen reklamní spot, který je určen především pro mediální prostředky. Tento spot byl vytvořen v programu Pinnacle Studio 15.

Postup zpracování bakalářské práce byl v tomto pořadí:

- Sběr dat a informací z odborné literatury o problematice cestovního ruchu
- Výběr určitého území a vyhledání potřebné literatury o jeho charakteristice
- Výběr vhodné metody pro hodnocení předpokladů na daném území
- Zhodnocení mikroregionu Horňácko podle metody P. Mariota, tedy lokalizačních a realizačních předpokladů
- Vypracování SWOT analýzy
- Na základě výsledků hodnocení a SWOT analýzy navrhnoutí strategií pro rozvoj cestovního ruchu na řešeném území
- Tvorba reklamního spotu o cestovním ruchu

5 Výsledky práce

V této části bakalářské práce jsou uvedeny výsledky analýzy cestovního ruchu mikroregionu Hornácko. Je zde charakterizovaný mikroregion, na základě metody hodnocení předpokladů CR popsány lokalizační a realizační předpoklady mikroregionu a návrhy na zlepšení návštěvnosti na tomto území.

5.1 Mikroregion Hornácko

Mikroregion Hornácko se nachází v Jihomoravském kraji, v oblasti jižní části Bílých Karpat a je součástí regionu Slovácko. Na tomto území vytváří přirozenou hranici mezi Moravou a Slovenskem.

Dobrovolný svazek obcí mikroregionu Hornácko byl založen v roce 2001 a je zde sdruženo 9 obcí z okresu města Hodonín. Hlavním kulturním a správním centrem mikroregionu je obec Velká nad Veličkou, která je zároveň i největší obcí s nejvyšším počtem obyvatel. Dalšími obcemi jsou Hrubá Vrbka, Javorník, Kuželov, Lipov, Louka, Malá Vrbka, Nová Lhota, Suchov a přidružená osada Vápenky. Nejmenší obcí Mikroregionu Hornácko je obec Malá Vrbka i co do počtu obyvatel. Podle dat z Českého statistického úřadu je celková rozloha mikroregionu 144,14 km² a celkový počet obyvatel 8529. (www.hornacko.net)

Od roku 2005 je Hornácko členem Místní akční skupiny Hornácko a Ostrožsko, o.s., která vznikla za účelem zlepšení kvality života a životního prostředí ve venkovských oblastech. Obce díky tomuto uskupení mají vyšší pravděpodobnost získání finančních prostředků z dotačních programů EU na základě metody LEADER. (www.leader.ostrozske.cz/)

Velkou zásluhu na propagaci a kulturním vyžití mikroregionu má Občanské sdružení pro Hornácko Futra, o.s. Toto místní sdružení provozuje portál hornacko.net a pořádá kulturní a společenské akce pro dospělé i pro děti.

Tabulka 2 Rozloha a počet obyvatel obcí Mikroregionu Hornácko

Obec	Rozloha (Km²)	Počet obyvatel (k 31. 12. 2013)
Velká nad Veličkou	25,91	2919
Nová Lhota	25,87	686
Javorník	25,38	715
Lipov	15,15	1496
Suchov	14,47	492
Hrubá Vrbka	13,18	647
Kuželov	10,2	405
Louka	9,54	983
Malá Vrbka	4,44	186
Celkem	144,14	8529

Zdroj: www.czso.cz

5.1.1 Historie

Oficiální webové stránky mikroregionu (www.hornacko.net) uvádí, že první známky života člověka na území dnešního Hornácka pochází z období neolitu. Nejde o známky trvalejšího osídlení, ale spíše o shromaždiště zbraní, jejichž množství ukazuje, že šlo o zásobování pro celé okolí.

Z doby bronzové se našly důkazy o existenci zemědělské civilizace, kterou dokazují střepy únětické keramiky a nádoby věteřovského typu. Tyto důkazy byly nalezeny na vrcholu kopce Šumárník nad Kněždubem, který byl v té době dokonale opevněným hradiskem. Dodnes se dobře zachovaly jeho valy a příkopy. Kopec byl obydlen naposledy ve starší době železné. Důkazem mohylové kultury je nalezená sekera u Javorníka, která se považuje za největší nález této doby.

V 9. století bylo údolí řeky Veličky mezi Velkou a Lipovem osídleno slovanským obyvatelstvem. Pro slovanské obyvatelstvo bylo také důležité hradisko na vrcholu kopce Šumárník, které skýtalo obyvatelstvu útočiště před avarskými nájezdníky a později před Maďary.

První písemná zmínka o Hornácku se dochovala již ze 13. století, a to v zakládací listině velehradského kláštera. V této listině se uvádí, že část území Velké spadá do vlastnictví kláštera. Až v roce 1447 byla Velká odkoupena pány z Kravař a tím se Hornácko stalo součástí strážnického panství.

V 16. století se na území Hornácka objevuje luterská a bratrská církev. Díky tomu přešla ze Slovenska na moravské území řada kněží a učitelů. Vztahy mezi církvemi byly vřelé a díky tomu došlo i ke zlepšení vztahů mezi Moravou a Slovenskem. V této době Hornácko celkově zaznamenává hospodářský i kulturní růst. V obci byly lázně s lazebníkem, vznikaly nové osady, rozšiřuje se panské podnikání, zakládaly se nové rybníky, vznikaly cechy jako mlynářský, krejčovský, tkalcovský apod. a díky významné obchodní cestě, která vedla z Kunovic, přes Ostrožskou Lhotu a Velkou, zde panoval čilý obchodní ruch.

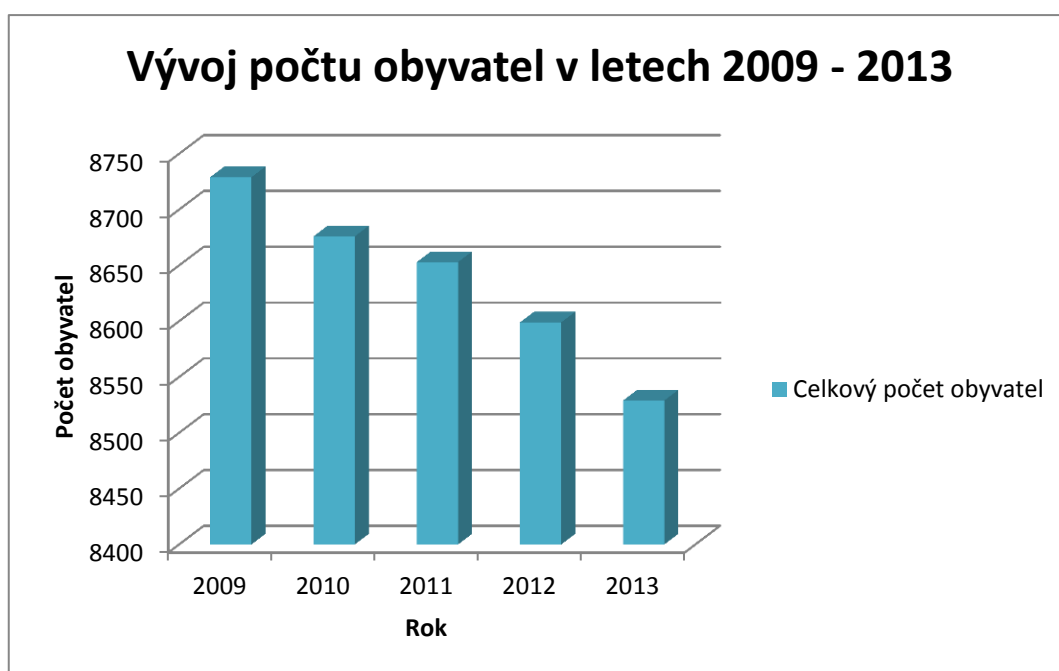
17. století bylo pro Hornácko špatné období, konflikt mezi katolickými Habsburky a moravskými protestantskými stavy způsobily časté napadání obcí, což mělo za následek chudobu a emigraci obyvatelstva, hlavně kněží a obyvatele, kteří nechtěli přestoupit na katolickou víru. Poté byly obce vypáleny Turky, kteří touto oblastí táhli na Vídeň. Aniž by se obce stihly vzpamatovat z pohromy, musely se potýkat s morem a následnými útoky z Uher. Až vývoj ve 20. století dovoluje Hornácku se vypořádat se sledem nepříznivých událostí dějin. Tak jako na celém území republiky i tady se dostává do popředí modernizace. Během 2. světové války se Hornácko stává strategickým místem v boji proti okupantům a vznikají zde partyzánské skupiny.

Dnešní podobu získalo Hornácko na základě rozvoje průmyslu a proměny zemědělství po druhé světové válce. V roce 1948 byla založena Kordárna, továrna na výrobu průmyslových textilií, díky níž přestala být oblast výhradně zemědělskou.

5.1.2 Obyvatelstvo

Na základě dat z českého statistického úřadu byl sestaven graf (Graf 1), který znázorňuje vývoj počtu obyvatel v mikroregionu od roku 2009 až do roku 2013. Jak je patrné, počet obyvatel má klesající tendenci. Největší pokles je zaznamenán mezi rokem 2012 a rokem 2013. Pokles obyvatel je způsoben převážně nedostatkem pracovních

příležitostí, nedostatkem pozemků pro výstavbu a nedostatkem potřebných finančních prostředků, což má za následek stěhování obyvatel do okolních větších měst, jako je například Veselí nad Moravou. Celkový přírůstek je spíše záporný, z čehož se dá usoudit, že pokud nedojde ke zlepšení zázemí v obcích, jak z ekonomického, tak i sociálního hlediska, můžeme tento záporný trend očekávat i v průběhu následujících let. Negativní poznatek vychází i z porovnání migračního přírůstku, který je až na obec Kuželov a Louka spíše záporný.

Graf 1 Vývoj počtu obyvatel v mikroregionu Hornácko

Zdroj: www.czso.cz

Věková struktura obyvatel za rok 2013 je znázorněna na výše uvedeném grafu (Graf 2) do tří skupin a to předproduktivní, produktivní a postproduktivní. Jak je patrné nejpočetnější skupina obyvatel je v produktivním věku, a to 69,6%. Z hlediska ekonomické aktivity je tento trend pro mikroregion pozitivní. V postproduktivním věku je 17,9% obyvatel a předproduktivním věku 12,5% obyvatel, z toho vyplývá, že mezi skupinou obyvatel v předproduktivním věku a postproduktivním věku není výrazný rozdíl, a to by mohlo mít negativní důsledky v budoucnosti, jelikož počet narozených je menší než počet zemřelých. Tento stav by se zlepšením cestovního ruchu mohl zlepšit, protože vytvořením nových pracovních míst v oblasti cestovního ruchu by byla lákavá

příležitost pro mladé nezaměstnané lidi, kteří by se do mikroregionu mohli za práci přistěhovat a následně zde zakládat rodiny.

Graf 2 Věková struktura obyvatel za rok 2013

Zdroj: www.czso.cz

5.2 Lokalizační předpoklady

Jedná se o popis přírodního potenciálu a kulturně-historických předpokladů na území Hornácka. Přírodní potenciál je charakterizován reliéfem, klimatem, hydrologickými vlastnostmi, faunou a flórou. Kulturní památky, festivaly a centrální instituce pak charakterizují kulturně-historický potenciál.

5.2.1 Přírodní potenciál

Reliéf

Mikroregion Hornácko leží v podhůří CHKO Bílé Karpaty a na jeho území se nachází mnoho chráněných území. Reliéf tohoto regionu je spíše měkkého charakteru s mírnými svahy, tato skutečnost je způsobena podložím málo odolných hornin jako jsou vápenité jílovce. Mírné svahy se tvoří díky vlastnostem jílovců, kterými jsou možné sesuvy svahů způsobené gravitací. Charakteristikou místního reliéfu je pozvolná změna ploché pahorkatiny (200 - 450m n. m.) k členité pahorkatině (450 a více m n. m.) až ke hřbetu Velké Javořiny. Tvar povrchu ovlivňuje především vyšší počet různě odolných hornin.

Hornácko má na svém území také postranní hřbety jednoho z nejvyšších a nejméně výraznějších vyvýšenin Velké Javořiny. Dále můžeme jmenovat jednotlivé zdejší vrchy například lipovská Hájová, Vrchy nad Malou Vrbkou, Šibenický vrch nad Novou Lhotou. Tyto malé a zaoblené vršky dávají krajině zajímavý přírodní ráz.

K povrchu daného území můžeme poznamenat skutečnost, že hlavními rysy jsou rozsáhlé louky a lesní porosty. Tyto louky a lesy se nachází na mírně zvládnutém terénu, který pomalu přechází ve větší nadmořské výšky Bílých Karpat. Níže v tabulce (Tabulka 3) je uveden výčet chráněných území, které se nacházejí v daném mikroregionu.

Na území Hornácka se nachází i Ski areál Filipov, který leží za obcí Javorník. Tento lyžařský svah je vhodný, jak pro začínající lyžaře, tak i pro pokročilé. Díky své velikosti a prostředí je vhodný pro lyžařské kurzy i pro snowboardisty. (Antonín, 2001)

Tabulka 3 Seznam zvláště chráněných území

Národní přírodní rezervace		
Název	Výměra	Nadm. Výška
NPR Čertoryje	333,63 ha	350 - 445 m
NPR a PR Javořina	165,87 ha	560 - 935 m
NPR Jazevčí	94,88 ha	340 - 465 m
NPR Porážky	48,21 ha	540 - 610 m
NPR Zahrady pod Hájem	162,00 ha	300 - 480 m
Národní přírodní památky		
Název	Výměra	Nadm. Výška
NPP Búrová	18,98 ha	442 - 532 m
Přírodní rezervace		
Název	Výměra	Nadm. Výška
PR Machová	118,22 ha	380 - 575 m
Přírodní památky		
Název	Výměra	Nadm. výška
PP Háj u Lipova	3,3 ha	230 - 260 m
PP Háj u Louky	16,5 ha	250 - 320 m
PP Hloží	7,5 ha	270 - 310 m
PP Nad Vápenkou	0,55 ha	335 - 350 m
PP Vápenky	11 ha	470 - 570 m

Zdroj: <http://bilekarpaty.ochranaprirody.cz/>, www.hornacko.net

Klima

Na území Hornácka je klima relativně proměnlivé a to z důvodu přechodu z nížinného reliéfu do reliéfu bočních hřebenů Bílých Karpat, již výše zmíněné Velké Javořiny. V nejnižše položených obcích Lipov, Velká nad Veličkou či Louka (do 300 m n.m.) se daří vinné révě a v oblastech výše položených se daří zejména slivoním. V oblasti Hornácka se tedy můžeme setkat s teplým a mírně teplým podnebím, které je pro oblast podhůří Bílých Karpat typické.

Na území mikroregionu se také vyskytuje specifické proudění vzduchu, protože zde zesiluje jižní složka proudění. Právě při jižním či jihovýchodním proudění se v Hornácku projevuje jev sestupného teplého suchého a padavého větru zvaného föhn. Tento jev se v oblasti zasazuje o velice silnou eolickou erozi neboli odnos jemných částeczek půdy a jejich následné usazení.

Hydrologické poměry

Území Bílých Karpat náleží do povodí dvou velkých řek Moravy a Váhu. Obecně na území Bílých Karpat jsou velice nepříznivé hydrogeologické podmínky, kvůli nepropustnosti jílovců a místních slepenců. Tuto skutečnost odráží velmi nízký výskyt podzemních vod na většině plochy CHKO.

Hornácko, na jehož území je hlavním vodním tokem řeka Velička, patří do povodí Moravy. Říčka Velička je závislá na počasí, což má za následek nestabilní objem jejího průtoku. Na Hornáckém území je říčka v menší míře ve své horní části toku a ve větší míře ve střední části toku. Ve svém horním až středním toku má středně rychlý až mírný spád a díky této vlastnosti jsou na ní vybudovány mlýny. Tyto mlýny byly v minulosti pro Hornácko důležité, jelikož se kolem říčky rozvinuly hlavní obce této oblasti, nyní slouží jako rezervace a památky. Velička je důležitá i z hlediska podzemních vod, které se vyskytují v nadprůměrném množství v její bezprostřední blízkosti. Kromě povodí Veličky pramení na území Hornácka i potok Vrbovec. (Antonín, 2001)

Fauna a Flóra

Příroda na Hornácku je z hlediska fauny a flóry velmi jedinečná. Je zde vytvořeno dokonalé prostředí pro žití několika vzácných druhů živočichů. Tyto vzácné a ohrožené druhy hmyzu žijí na květnatých loukách. Jedná se například o vzácné sekáče, jako je sklípkánek černý a střevlíček. Na pastvinách a loukách žije mnoho významných druhů bezobratlých a obratlovců, jako jsou ještěrka živorodá a vzácně i zmije obecná, motýl perleťovec dvouřadý a kopřivový, otakárek fenyklový ovocný a žluťásek barvoměnný. Je zde bohatě zastoupena i ptačí třída, a to koroptví polní a křepelky polní, dravcem včelojedem lesním a charakteristickými savci pro toto území jsou ježek východní a bělozubka bělobřichá.

Mikroregion Hornácko leží z velké části v Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty, která je zároveň biosférickou rezervací UNESCO od roku 1996. Na tomto území je flóra charakteristická zejména rozsáhlými komplexy květnatých luk a solitérními stromy.

Lesy jsou zde tvořeny polopřirozenými doubravami, dubohabřinami, bučinami a na Velké Javořině suťovými lesy. Ze stromů můžeme jmenovat dub letní a zimní, habr, lípa malolistá a vzácně se zde vyskytuje i dub šípák. Bylinnému patru se zde velmi daří, kromě obecných druhů zde roste česnek medvědí a ostřice chlupatá.

Za nejvýznamnější lákadlo z hlediska flóry se dá považovat velké bohatství orchidejí. Hojně se zde vyskytuje vstavač bledý, rudohlávek jehlancovitý, vemeník dvoulistý, okrotice bílá a tořič včelonosný. Zejména v Národní přírodní rezervaci Čertoryje se vyskytuje více než 25 druhů orchidejí, ale i lilie cibulkonosná, tři druhy kosatců a chrpa chlumní. (Agentura ochrany přírody a krajiny 2002; www.hornacko.net)

5.2.2 Kulturně – historický potenciál

Kulturní památky

Kulturní pojetí a festivaly

Kultura v mikroregionu Horňácko byla během let ovlivněna především klimatickými a půdními podmínkami. To se odrazilo v umění, místních tradicích a lidových krojích. Dodnes se zachovaly místní zvyky a obyčeje, jež jsou udržovány jak starou tak i mladou generací. Každoročně se koná řada folklórních akcí, které reprezentují svébytný region a jsou z hlediska cestovního ruchu největším lákadlem. Jedná se například o průvod obcemi a to Fašanek, tradiční košt slivovice, Dětský folklórní festival, košt klobásek, akce spojená s udržováním okolních luk, a to Horňácké kosení. Nejznámější a nejnavštěvovanější kulturní akcí na Horňácku jsou však Horňácké slavnosti, s nimiž jsou spojeny Ozvěny Horňácka a tradiční venkovské hody, které se konají v obcích Hrubá Vrbka, Kuželov a Javorník. Následně jsou charakterizovány největší a nejnavštěvovanější festivaly.

Fašanek (Únor)

Masopust je slavnostní období, které začíná po svátku Tří králů a končí před postní dobou na Velikonoce, podle tradice se jedná o svátek hodování, kdy by se lidé měli před čtyřicetidenním půstem pořádně najíst.

Na Horňácku se tato tradice stále udržuje a každoročně vyrazí průvod na tradiční obchůzku. Zatímco dříve se navštěvoval dům po domě, tak v současném pojetí se chodí po přátelích a příznivcích folklóru. Dalším rozdílem je absence masek, které dříve byly nedílnou součástí fašankového průvodu, nyní chodí lidé v krojích nebo civilním oblečení a za doprovodu muziky a zpěvu, tančí a oslavují.

Mladé Horňácko (Duben)

Jedná se o dětský folklórní festival, který se koná každoročně v dubnu již od roku 1972 v obci Velká nad Veličkou. Jedná se o dětskou variantu Horňáckých slavností, kdy zde vystupují dětské folklórní soubory za doprovodu dětských cimbálových muzik. Cílem festivalu je prezentovat tradici a dětský folklór za pomoci říkadel, popěvek, zpěvy,

tance a nacvičených pásem, které ztvárnějí dřívější radosti a strasti lidí žijících na Horňácku.

Horňácké kosení (Červen)

Informace byly převzaty z oficiálních internetových stránek obce Malá Vrbka. Folklórní akce s názvem Horňácké kosení je pořádána obcí Malá Vrbka v CHKO Bílé Karpaty. Jedná se o soutěž v kosení a zpěvu v panenské přírodě nad obcí, s výhledem na dominantu okolí, kopec Javořina. Akce kromě kulturního charakteru upozorňuje i na aktuální problém, a to čím dál menší údržbu okolní krajiny. V doprovodu se soutěží je jarmark s tradičními výrobky, ukázka výcviku ovčáckých psů a možnost jízdy na koni.

Horňácké slavnosti (Červenec)

Největší a nejnavštěvovanější akcí jsou Horňácké slavnosti, které se konají každým rokem v červenci ve Velké nad Veličkou už od roku 1957. Místní cimbálové muziky a folklórní soubory představují návštěvníkům místní lidovou kulturu a tradiční řemesla. Vše je doprovázeno tradičním jarmarkem a slavnostní mší v kostele. S Horňáckými slavnostmi jsou spojeny **Ozvěny Horňácka**, které se konají měsíc po slavnostech. Zatímco na slavnostech je prezentován místní folklór, na Ozvěny se sjíždějí folklórní soubory ze širokého okolí včetně zahraničí.

Kulturní památky na území Horňácka tvoří především kostely a kapličky, které tvoří dominanty jednotlivých obcí. Tento fakt je způsoben soužitím více církví na tomto území, a to katolickou, evangelickou, pravoslavnou a dnes ne už tak silnou židovskou. Za zmínku stojí zmínit kostel Všech svatých v Lipově, Kostel sv. Máří Magdalény, která je obehnaná zdí symbolizující útrapy v minulosti obce Velká nad Veličkou, zvonice v Malé Vrbce a barokní kostel v Nové Lhotě.

Kromě církevních památek stojí za návštěvu malebný soubor chalup v Javorníku na Kopánkách a skupina roubených seníků, řada stodol v Hrubé Vrbce, Mlýny u Jamného potoka, které byly známy už ve středověku, malebné domky v dělnické osadě Vápenky a nejznámější stavba z roku 1842 **Větrný mlýn** nad obcí Kuželov, který byl až do roku 1946 v provozu. Jedná se o větrný mlýn holandského typu, který je dodnes plně

funkční. Okolí je ponecháno v původním prostředí a nyní mlýn slouží jako technická a kulturní památka. Uvnitř je zřízeno muzeum se stálou expozicí hornáckého bydlení z 19. a 20. století. Jedná se o Národní kulturní památku.

5.3 Realizační předpoklady

Realizační předpoklady charakterizují území z hlediska komunikačních předpokladů a materiálně-technické základny. Vypovídají tedy o dostupnosti vesnice a možnostech v ubytovacích a stravovacích zařízeních.

5.3.1 Komunikační předpoklady

Napříč mikroregionem prochází železniční jednokolejná trať č. 343, která je vedena z Veselí nad Moravou a prochází obcemi Lipov, Louka, Velká nad Veličkou, Javorník a dále pokračuje do Slovenské republiky.

Pozemní komunikace je tvořena především silnicí I. třídy č. 71, která spojuje obce Louka a Velká nad Veličkou, je to silnice z Uherského Ostrohu (I/55) přes Blatnici pod sv. Antonínkem (I/54) do Velké nad Veličkou a dále na Slovensko. Podle celostátního sčítání dopravy v roce 2010 na této komunikaci v úseku Uherský Ostroh – Velká nad Veličkou, byl zjištěn roční průměr denní intenzity dopravy v intervalu 1001 - 3000 vozidel/24 hod a v úseku Velká nad Veličkou – Slovensko interval 501 - 1000 vozidel/24 hod.

Obce, které nejsou spojovány silnicí I. třídy, jsou propojeny vedlejšími komunikacemi III. třídy, nicméně díky malé intenzitě aut a absenci nákladních automobilů jsou ve velmi dobrém stavu, tudíž vhodné i pro cykloturistiku. Jedná se o silnice číslo 49919, 49918, 49912, 49914, 49917, 49915 a 49916.

Skrz Hornácký mikroregion je vedena řada tematických stezek. Turistická mapa Hornácko uvádí 9 cyklotras a naučných stezek, které jsou určeny, jak pro kola silniční, tak speciálně vedená i pro kola trekkingová.

Na území mikroregionu jsou dvě naučné stezky Klubu Českých turistů, a to Naučná stezka Šumárnická a Javořinská. Součástí těchto stezek jsou informační panely vedené

podél cesty, které informují turisty o CHKO Bílé Karpaty, o historii a kultuře jednotlivých obcích, o životním prostředí a vlivům člověka na něj, o zdrojích energie, tradičním zemědělství, o hornácké architektuře a o místních tradicích.

Pro milovníky zimy je zde v zimním období vybudovaná řada běžeckých tratí skrz hornácké vesnice až na Slovensko.

5.3.2 Materiálně – technická základna

Ubytovací zařízení

Z hlediska ubytovacích zařízení je na tomto území široká škála možností. Je zde možnost ubytování jak v hotelech, tak i penzionech nebo levných ubytovnách. Jednotlivá zařízení jsou zobrazena v tabulce č. 4 a následně popsána jejich nabídka služeb.

Tabulka 4 Seznam ubytovacích zařízení

Název	Obec	Počet lůžek	Cena od (Kč)
Hornácká farma	Hrubá Vrbka	5	450
Chata Filipovo údolí	Javorník	11	120
Javornická hospoda		12	150
Hotel Filipov		96	450
Sokolovna	Lipov	11	200
Penzion Samota	Louka	19	250
Hotel Háj	Nová Lhota	45	400
Penzion u Černého Potoka		34	400
Rekreační středisko Vápenky		14	200

Zdroj: www.czso.cz; <http://www.jizni-morava.cz>

Hornácká farma

Mezi největší hity poslední doby patří ekologické zemědělství, což je pokrokový a moderní způsob hospodaření. **Hornácká farma s.r.o.**, která sídlí v Hrubé Vrbce, se právě na tento způsob hospodaření zaměřuje. Na farmě chovají skot, koně, prasata, miniprasata, husy a jednoho osla. Přímo v areálu farmy je možné ubytování ve

dvoulůžkovém nebo třílůžkovém pokoji, oba pokoje mají společné sociální zařízení a moderně vybavenou kuchyň pro vlastní stravování, cena za osobu na noc je 450Kč. Pro návštěvníka je zde připraven bohatý program, který si může návštěvník upravit dle vlastního výběru, může se zapojit do běžného chodu farmy, pečovat o zvířata, vozit se traktorem, koupat a hřebelcovat koně nebo oslici Matyldu, využít možnosti projížďky v Horňáckém safari terénním autem nebo se projet po vesnici v povozu.

Mezi další služby Horňácké farmy patří prodej biopotravin zejména prodej kvalitního bio masa, bio ovoce a zeleniny a ostatních výrobků jako jsou džemy, mošty, sirupy, vejce a jiné.

Chata Filipovo údolí

Chata se nachází v oblasti Filipova údolí u obce Javorník v bezprostřední blízkosti sjezdovky. Jedná se o menší ubytovací zařízení vhodné zejména pro rodiny s dětmi. Je zde k dispozici 8 lůžek a možnost 3 přistýlek se sociálním zařízením, společenskou místností, kuchyňským koutem a saunou. Cena za pronajmutí se pohybuje od 120Kč výše za osobu na noc, tato cena se mění v závislosti na časovém období a celkovém počtu osob.

Javornická hospoda

V roce 2006, kdy došlo ke změně majitele a celkové rekonstrukci, se stala Javornická hospoda klasickou vesnickou hospůdkou s příjemným posezením a tradiční českou kuchyní, jak pro obyvatele, tak i pro turisty. Je zde možnost ubytování ve dvoulůžkových a čtyřlůžkovém pokoji, které jsou moderně zařízené s vlastním sociálním zařízením, cena je 150Kč za osobu na noc.

Hotel Filipov

Rekreační středisko Filipov nabízí dvě možnosti ubytování, a to v hotelu, kde je k dispozici 56 lůžek v 15 pokojích nebo v penzionu se 40 lůžky v 10 pokojích. V hotelové části se cena za osobu pohybuje od 450Kč, součástí každého pokoje je sociální zařízení, TV a přípojka na internet. V penzionové části vychází cena za noc v mimotopné sezóně na 250Kč a v topné sezóně 360Kč. Sociální zařízení je zde vždy

společné pro celé patro a nachází se zde společenská místnost. Je zde možné ubytování i s domácím mazlíčkem za poplatek.

Jako doplňkové služby hotel nabízí wellnes procedury, a to nejen pro návštěvníky hotelu, ale i pro kolem projíždějící turisty. Návštěvník si může vybrat ze široké škály služeb, například relaxace ve whirlpoolu se světelnou terapií a ve finské sauně, plavání v bazéně s protiproudem, zasportování v posilovně, uvolnit se v parní sauně nebo využít nabídky masáže, pedikúry a relaxace na terase.

Sokolovna

Sokolovna v obci Lipov slouží spíše jako ubytovna pro studenty nebo turisty, kteří si nepotrpí na luxus a nechtějí do ubytování investovat moc peněz. Je zde k dispozici 11 lůžek ve 4 pokojích a cena se pohybuje od 200Kč za lůžko.

Penzion Samota

Penzion, který se nachází na okraji obce Louka, nabízí ubytování o celkové kapacitě 19 osob v šesti dvoulůžkových pokojích, z nichž ve třech je možnost přistýlky. Cena za noc vychází na 250Kč na osobu. Na každém podlaží je sociální zařízení a společná kuchyňka pro celý penzion. Penzion je vhodný pro rodinné oslavy i firemní večírky, díky parkovací kapacitě a možnosti venkovního grilování. Na zahradě se nachází i koupací jezírko, které potěší zejména v horkých letních dnech.

Hotel Háj

Hotel, který se nachází v obci Nová Lhota, nabízí ubytovací služby od roku 2012, kdy prošel rozsáhlou rekonstrukcí. Je zde možnost vybrat si ubytování ve dvoulůžkových pokojích a rodinných apartmánech, maximální hotelová kapacita je 56 osob a cena ubytování za noc se pohybuje od 400Kč výše. Součástí hotelu je wellnes, 2 konferenční sály a vinný sklep. Díky neformálnímu prostředí je vhodný pro firemní večírky nebo teambuilding, ale i na oslavy či rodinné dovolené. Je zde možné nechat si sestavit od personálu program přímo na míru v souladu se zákaznickými požadavky, jedná se zejména o akce, jako jsou řízené degustace, posezení u cimbálové muziky, grilování, catering nebo sportovní závody na kole nebo lyžích.

Penzion U Černého potoka

Penzion U Černého potoka, jehož historie sahá až do 19. století láká návštěvníky na tradiční českou kuchyni a příjemné ubytování. Díky své kapacitě je vhodný pro pořádání větších oslav, firemních večírků a svateb, velké plus spočívá především v možnosti ubytování v podkrovních prostorách, kde je pro návštěvníky připraveno 11 dvou až pěti lůžkových pokojů, jejichž součástí je koupelna, toaleta a připojení na internet. Cena za noc je 400Kč na osobu. Výhodou je parkování přímo u penzionu, které je zahrnuto do ceny pobytu a možnost pobytu i pro domácí mazlíčky.

Mezi poskytované služby penzionu patří stravování, možnost průvodce po okolí, příprava prostor a rautu pro oslavy, půjčovna kol a jedinečné dětské hřiště plné dřevěných prolézaček.

Rekreační středisko Vápenky

Rekreační středisko Vápenky leží na okraji obce Nová Lhota v chatové oblasti. Areál je sportovně a kulturně vybaven, pravidelně se zde pořádají diskotéky, country večery, besedy u cimbálu a grilování. Návštěvník si může vybrat ubytování mezi 4-6 lůžkovými pokoji v hlavní budově nebo čtyř lůžkovými chatkami, je zde i možnost vlastního ubytování ve stanech a karavanech. Cena za ubytování v hlavní budově nebo chatkách je za osobu na noc 200Kč a za stan nebo karavan je poplatek 50Kč. Novinkou je vybudovaný průtočný rybník s vysazenými kapry a pstruhy pro milovníky rybaření a vinný sklep.

Stravovací zařízení

Stravovací zařízení v Mikroregionu Hornácko nemají na cestovní ruch výrazný vliv jako ubytovacích zařízení. V tabulce č. 5 je uveden seznam stravovacích zařízení v jednotlivých obcích, které se spíše řadí do podprůměrných, toto hodnocení vyplývá z terénního průzkumu. Jedná se zejména o klasické venkovské hostince a hospody, které nabízejí alkoholické a nealkoholické nápoje, obědové menu v podobě tradiční české kuchyně, v některých podnicích doplněnou o kuchyni mezinárodní. Většina má prostory pro pořádání rodinných oslav a svateb. Hotel Filipov, Hostinec U Černého

potoka, Hotel Háj a Rekreační středisko Vápenky nabízí kromě stravovacích možností i možnost ubytování.

Tabulka 5 Seznam stravovacích zařízení

Název	Obec
Hotel Filipov	Javorník
Hostinec U Černého potoka	Nová Lhota
Hotel Háj	
Rekreační středisko - Vápenky	
U Světlíků	Suchov
U Lajzů	Velká nad Veličkou
Pod Lipama	
Hostinec U Hozáků	
Pizzerie Dáša	
Hostinec U Kotásků	

Zdroj: www.ceske-hospudky.cz/

5.4 SWOT analýza rozvoje cestovního ruchu mikroregionu Hornácko

Silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby mikroregionu Hornácko jsou následně bodově vymezeny pomocí SWOT analýzy. Pro přehlednější zpracování je tabulka rozdělena na silné a slabé stránky lokalizačních předpokladů a silné a slabé stránky realizačních předpokladů.

Tabulka 6 Silné a slabé stránky lokalizačních předpokladů mikroregionu Horňácko

Silné stránky	Slabé stránky
Lokalizační předpoklady	
panenská příroda a chráněná území	špatné hydrologické podmínky
CHKO Bílé Karpaty	množství chráněných území => zhoršení komerční využitelnosti těchto oblastí
kvalitní ŽP	absence celorepublikově známého folklórního souboru nebo cimbálové muziky
jedinečná fauna a flóra	z historického hlediska méně známá oblast než sousední mikroregiony
velké bohatství orchidejí	
folklórní slavnosti a zvyky (udržování tradic a obyčejů)	
folklórní akce po celý rok	
bohatá kulturní rozmanitost	
sakrální památky	
vhodné podmínky agroturistiku	

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 7 Silné a slabé stránky realizačních předpokladů

Silné stránky	Slabé stránky
Realizační předpoklady	
kvalitní infrastruktura	malá propagace regionu
nízká intenzita dopravy	nedostatečné stravovací zařízení
dobrá dostupnost pro turisty ze zahraničí (Slovensko)	nízká kvalita služeb
turistické stezky a cyklotrasy	odlehlost regionu (vzdálenost od tuzemské dálniční sítě)
běžecké tratě	špatná informovanost o turistických trasách a cyklotrasách
lyžařský svah	
rozmanité ubytovací zařízení	

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 8 Příležitosti a hrozby mikroregionu Horňácko

Příležitosti mikroregionu	Hrozby mikroregionu
propojení s okolními mikroregiony	odliv mladých lidí do měst
získání fin. zdrojů z EU	vymizení tradic
zvýšení atraktivnosti pro zahraniční turisty	neinformovanost okolí o mikroregionu
vybudování a rekonstrukce stravovacích zařízení (využití rozvíjející se gastroturistiky - víno, slivovice, čerstvé suroviny ze zahrádky)	nezaměstnanost
reklamní spot pro rozšíření informovanosti o regionu	stárnutí obyvatel
vybudování dalších cyklotras, běžeckých tras a lyžařských svahů (vytvoření přehledného turistického průvodce)	odvrácení pozornosti moderní společnosti od tradic a hodnot
rozšíření nabídek služeb z měkkého cestovního ruchu	
nabízení teambuldingových akcí větším firmám	
dlouhodobé programy ochrany životního prostředí v EU	

Zdroj: vlastní zpracování

Mezi nejdůležitější silné stránky patří především panenská příroda, která není narušena průmyslovou výrobou, dálniční sítí nebo zastavěním zelených ploch. Díky rozmanité fauně a flóře, která v této přírodě žije, může mikroregion nabídnout pestrost luk plných vzácných orchidejí a zvířat, které ve městech nemají potřebné podmínky k životu. Velký potenciál cestovního ruchu se v poslední době objevuje v podobě měkkého cestovního ruchu, tedy takového, který nezatěžuje životní prostředí. Mikroregion díky své poloze a přírodnímu potenciálu je tedy vhodným místem pro rozvoj agroturistiky, která je v poslední době čím dál více vyhledávána nejen českými, ale i zahraničními turisty, zejména tedy turisty z Rakouska.

Co se týče realizačních předpokladů, lze považovat za silnou stránku především kvalitní infrastrukturu. Na místních komunikacích je nízká intenzita dopravy a je tedy vhodná i pro cyklisty.

Slabé stránky spočívají zejména ve špatné informovanosti o místních společenských akcích a špatné, přesněji řečeno žádné reklamě na mikroregion. Jelikož je mikroregion Hornácko součástí regionu Slovácko, je jím zcela zastíněn, protože turismus je koncentrován převážně do centra Slovácka, a to do Uherského Hradiště, které je od Hornácka poměrně vzdálené. Negativem je zejména to, že tyto kulturní centra a jejich propagace nejsou z hlediska cestovního ruchu lépe propojena.

Mezi hlavní příležitosti mikroregionu patří především získání finančních prostředků z EU na rekonstrukci výše zmíněných stravovacích zařízení nebo na vybudování nových cyklotras a lyžařských svahů.

Největšími hrozbami pro mikroregion je zejména stárnutí obyvatel, nízká porodnost a odliv mladých lidí do měst. Podle výše uvedeného grafu č. 2 je patrné, že porodnost klesá a je více obyvatel v postproduktivním věku než v předproduktivním. Tento fakt může mít za následek vymizení tradic a zvyků, protože mladí lidé z měst ztratí zájem o tradice, ke kterým ve městech nemají přístup. Mikroregion tak může ztratit jeden ze svých předních potenciálů.

5.5 Návrhy na zvýšení potenciálu cestovního ruchu

Mikroregion Hornácko je charakteristický zejména udržováním tradic a zvyků a krásnou přírodou, ve které leží. Proto by se mohly strategie na zvýšení návštěvnosti mikroregionu zaměřit především na lidi z měst, pro které se tyto tradiční hodnoty stávají čím dál více vzácnější. Na základě dat z českého statistického úřadu je patrné, že na území Hornácka čím dál více stárne populace. Mohlo by se tedy zapracovat na vytvoření nových pracovních příležitostí pro mladé páry, které by se do mikroregionu za prací přistěhovaly a následně zde zakládaly rodiny.

Na území Hornácka je vybudovaná již výše zmíněná Hornácká farma, která se stává čím dál více oblíbenou zejména pro turisty z velkých měst. V poslední době bývá navštěvovaná především turisty z Rakouska, kteří touží nahlédnout do tradičního venkovského života. Mohlo by tedy dojít k vybudování dalších zařízení zaměřujících se na agroturistiku a navzájem je propojit. Například atrakce Projížďka Hornáckým safari terénním autem by mohla být zakončena na jiné farmě, která by se specializovala například na výrobu sýrů, kterou by si zde návštěvník mohl vyzkoušet a následně i sýry zakoupit. Díky tomu by se vytvořila image mikroregionu, která by byla těmito výrobky propagována.

Po celý rok se zde konají folklórní slavnosti a kulturní akce. Na základě toho by mohla být udělána větší a efektivnější reklamní kampaň s cílem rozšíření informovanosti do povědomí více lidí. Mohlo by dojít k vytvoření facebookových stránek. Tyto stránky by byly aktivně udržovány a poskytovaly by aktuální informace o dění v mikroregionu a konaných akcích.

To by se mohlo podpořit vytvořením zážitkových balíčků, které by byly rozděleny podle cílových skupin, pro které jsou určeny. Například zážitkové balíčky pro mladé páry by byly zaměřeny na sport, košť vín a slivovice a balíčky pro rodiny s dětmi by byly zaměřeny na ukázkou lidových řemesel a tradic.

Sportovní nadšenci by jistě uvítali rozšíření nabídky sportovního vyžití. Pro zimní období by mohlo dojít k vybudování dalších lyžařských svahů a běžeckých tratí. A

v létě by se mohly cyklotrasy podpořit např. bobovou dráhou, zorbingem a půjčovnou koloběžek i kolečkových bruslí.

Jak již bylo výše zmíněno, velkým negativem v materiálně – technické základně je především nedostatek kvalitních stravovacích zařízení. Rekonstrukce a vybudování nových restaurací by tedy byla nutná. Vzhledem k poloze mikroregionu by zde mohla být vybudovaná kvalitní síť venkovských restauračních zařízení. Následně by mohlo dojít k jejich propojení a tím by došlo k vybudování gastroturistiky. Ta je v poslední době čím dál více oblíbená mezi turisty a pro mikroregion by měla velký přínos zejména díky reklamě a propagaci lokálních výrobků, např. na místní slivovice, vína a biopotraviny.

Mikroregion by mohl zapracovat na vybudování potřebného zázemí pro teambuildingové akce firem. Kvůli zvýšení atraktivity pro firmy by mohly být vytvořeny také speciální balíčky zahrnující širokou škálu aktivit, které by si firmy navolily podle individuálních požadavků. Díky tomu by došlo k zaplnění ubytovacích a stravovacích zařízení.

Ke zvýšení návštěvnosti by mohl pomoci i koncept věrnostní kartičky Horňácko. Díky této kartičce by měl turista jistou slevu, např. na vstupy na kulturní památky a akce, na zakoupení místních výrobků, v zimě na zakoupení skipasu na svah do Filipova a na místní dopravu. Na základě toho by mohlo dojít ke zmapování individuálních potřeb zákazníků a vytvořit oblíbené balíčky šité na míru, které by přiměly turisty k opakovaným návštěvám. Tento koncept by mohl být podpořen vydáním tematických map, které budou zaměřeny na určitou oblast, např. na zmíněnou gastroturistiku, sport nebo relax.

Velký potenciál nabízí vyhotovení reklamního spotu pro mediální zařízení, který by stručně a výstižně informoval o mikroregionu a nalákal na místní slavnosti, krásnou přírodu, možné aktivity a ukázal potenciálním turistům, kde se mikroregion nachází.

5.6 Návrh produktu

Jako návrh produktu pro podporu propagace mikroregionu Horňácko byl autorkou vytvořen spot. Tento spot je umístěn na internetovém portálu youtube, dále by mohl být umístěn mezi reklamami v televizním vysílání, na oficiálních stránkách mikroregionu a na stránkách zabývajících se cestovním ruchem. Tím by bylo zajisté docíleno lepší propagace mikroregionu.

Spot jasně a stručně informuje diváka za pomoci autentických fotek a záběrů o přírodě a především kultuře Horňácka. Stručnost spotu byla zvolena především s ohledem na současnou situaci a množství reklam. Je velmi důležité, aby reklama diváka zaujala v krátkém časovém úseku. Jednotlivé fotky použité ve spotu, jsou vybrány s ohledem na atraktivitu tohoto regionu či na zdůraznění jeho jedinečných silných stránek. Vyobrazená atmosféra by měla diváka nalákat natolik, že zatouží vše doopravdy zažít. Následně si vyhledá potřebné informace a mikroregion navštíví. Díky této divákově aktivitě se dostane informovanost o mikroregionu do povědomí více lidí. V informačním spotu jsou umístěny fotky, které lákají turisty na folklórní slavnosti, zajímavé historické památky, tradice a přírodu. Na základě toho může spot oslovit širokou škálu lidí s odlišnými koníčky a zájmy.

Podkladová hudba byla zvolena tak, aby příjemně a nenásilně korespondovala s běžícími obrázky. Jedná se o melodii hranou cimbálovou muzikou. Fotky použité ve spotu jsou buď pořízeny autorkou, nebo jsou převzaté z oficiálních webových stránek Horňácka nebo MAS Horňácko a Ostrožsko.

Hlavním cílem spotu je více mikroregion zpropagovat, aby došlo ke zvýšení návštěvnosti a dostal se do povědomí více lidí. Tento spot je možné shlédnout na odkazu:

https://www.youtube.com/watch?v=W6uJc_QHP1Y

6 Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zpracování studie, která zhodnotí potenciál cestovního ruchu na území mikroregionu Hornácko. Hodnocení potenciálu bylo zpracováno pomocí metody Petera Mariota, tedy jednotlivě lokalizačních a realizačních předpokladů. Na základě získaných informací byla následně zpracována SWOT analýza, ve které byly stručně a výstižně vymezeny silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby hodnoceného území. Díky těmto poznatkům byly navrženy možnosti řešení, které by měly za výsledek zvýšení návštěvnosti a zlepšení kvality poskytovaných služeb.

Mikroregion Hornácko má podle zjištěných předpokladů potřebné zázemí pro rozvoj cestovního ruchu. Turistům se naskýtá příležitost prozkoumat přírodní bohatství zvláště chráněných území v CHKO Bílé Karpaty, projít se květnatými loukami s více než 20 druhy orchidejí nebo vyjít až na nejvyšší vrchol Velkou Javořinu. Díky dobrým komunikačním předpokladům je zde výborné spojení s ostatními mikroregiony a díky absenci dálničních sítí a rychlostních komunikací jsou komunikace ve výborném stavu, vhodném i pro cykloturistiku. Materiálně – technická základna skládající se z ubytovacích a stravovacích zařízení sice nabízí potřebné služby, nicméně především stravovací zařízení jsou na velmi nízké úrovni. Tento nedostatek by mohl být nahrazen kvalitní gastronomií, která by se časem mohla rozvinout až v propracovanou síť gastroturismu.

Jak bylo zjištěno, má mikroregion potřebné zázemí a potenciál pro zvýšení cestovního ruchu na jeho území. Prostor pro rozvoj jednotlivých oblastí turismu je na území mikroregionu velice široký. Nicméně by mělo vedení mikroregionu primárně zapracovat do strategií vytvoření kvalitní reklamy na zdejší prostředí a eliminovat tak jednu z hlavních slabých stránek, což je skoro neexistující propagace. Zvýšení povědomí a informovanosti o zdejších obcích a jednotlivých akcích napomůže ke zvýšení návštěvnosti. Na to by mohly navazovat další inovace, například vybudování nových cyklotras, které budou propojeny se Slovenskou stranou, vytvoření souhrnné

mapy pro turisty zdarma, vybudování nových multifunkčních lyžařských středisek a mnoho dalšího.

Zpracováním této bakalářské práce se vytvořila možná strategie na zvýšení využití místního potenciálu cestovního ruchu na území Horňácka a může v budoucnosti posloužit vedení tohoto mikroregionu.

7 Použitá literatura

Agentura ochrany přírody a krajiny: *Správa CHKO Bílé Karpaty a KS Zlín - Fauna a Flóra* [online]. 2002 [cit. 2014-12-07]. Dostupné z:

<http://bilekarpaty.ochranaprirody.cz/charakteristika-oblasti/fauna/>

ANTONÍN, Vladimír, Jan JONGEPIER a Vít GRULICH. *Sites of Botanical Interest in Moravia: The Bílé Karpaty Mts.* [online]. 2001 [cit. 2014-12-07]. Dostupné z:

http://www.sci.muni.cz/botany/rolecek/CHU_BK.pdf

BÍNA, J. *Hodnocení potenciálu cestovního ruchu v obcích České republiky*. Urbanismus a územní rozvoj, 2002, roč. 5, č. 1, s. 2-11.

České dráhy, a.s.: *Elektronická mapa tratí a služeb ČD* [online]. 2010 [cit. 2014-12-03]. Dostupné z: <http://www.cd.cz/mapa/#>

ČESKÉ HOSPŮDKY [online]. 2013 [cit. 2014-11-27]. Dostupné z: <http://www.ceske-hospudky.cz/>

FORET, Miroslav. *Cestovní ruch v regionálním rozvoji*. 1. vyd. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013, 137 s. ISBN 978-80-7375-739-7.

FORET, Miroslav a Jana TURČÍNKOVÁ. *Cestovní ruch*. Vyd. 1. V Brně: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2005, 106 s. ISBN 80-7157-838-x.

FORET, Miroslav a Věra FORETOVÁ. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. 1. vyd. Praha: Grada, 2001, 178 s. ISBN 80-247-0207-x.

FROLEC, Václav. *Horňácko: Život a kultura lidu na moravsko-slovenském pomezí v oblasti Bílých Karpat*. 1. vyd. Brno: Blok, 1966, 615 s.

Hornácká farma [online]. 2009 [cit. 2014-11-27]. Dostupné z: <http://www.hornackafarma.cz/>

Hotel Filipov [online]. 2011 [cit. 2014-11-26]. Dostupné z: <http://www.hotel-filipov.com/>

Hotel Háj [online]. 2013 [cit. 2014-11-25]. Dostupné z: <http://www.hotelhaj.cz/>

Chata Filipovo údolí [online]. 2008 [cit. 2014-11-26]. Dostupné z: <http://www.chatafilipov.cz/rs/>

INDROVÁ, Jarmila. *Cestovní ruch: (základy)*. Vyd. 2., přeprac. V Praze: Oeconomica, 2009, 122 s. ISBN 978-80-245-1569-4.

ITRAS: to nej z české krajiny [online]. 2009, 2014 [cit. 2014-10-29]. Dostupné z: <http://itras.cz/>

ITRAS - to nej z české krajiny: Větrný mlýn Kuželov [online]. 2011 [cit. 2014-12-02]. Dostupné z: <http://itras.cz/vetrny-mlyn-kuzelov/>

KONEČNÝ, Ondřej. *Agroturistika a venkovská turistika: venkovský cestovní ruch v České republice*. 1. vyd. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013, 136 s. ISBN 978-80-7375-738-0.

KOPŠO, E. A kol. *Geografia cestovného ruchu*. 1. vyd. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1992. 327 s. ISBN 80-08-00346-4.

Lidová kultura.cz: *Dětský FF Mladé Hornácko* [online]. 2013 [cit. 2014-12-02]. Dostupné z: <http://www.lidovakultura.cz/Festival.aspx?fid=17>

MARIOT, Peter. *Geografia cestovného ruchu*. Bratislava: Veda, 1983, 248 s., barev. fot. na příl.

MARIOT, Peter a Veronika MÜLLEROVÁ. *Zeměpis cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1992, 183 s. Učebnice pro střední školy (Státní pedagogické nakladatelství). ISBN 80-042-5965-0.

MAS Horňácko a Ostrožsko, o.s. [online]. 2006 [cit. 2014-11-20]. Dostupné z: <http://www.leader.ostrozsko.cz/index.php/mas-hornacko-a-ostrozsko>

Národní ústav lidové kultury: Fašánek na Horňácku [online]. 2008 [cit. 2014-12-01]. Dostupné z: <http://www.nulk.cz/Informace.aspx?sid=239>

NOVOTNÁ, M. *An evaluation of the conditions for the recreational exploitation of the region*

(Hodnocení předpokladů pro cestovní ruch pomocí GIS. Geografická analýza mikroregionu

Vimpersko). In: Sborník referátů z 10. ročníku konference GIS. Ostrava 2003.

Obec Malá Vrbka: Horňácké kosení [online]. 2009 [cit. 2014-12-01]. Dostupné z: <http://www.malavrbka.cz/hornacke-koseni/d-1056>

PÁSKOVÁ, Martina a Josef ZELENKA. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002, 448 s.

Penzion Samota [online]. 2010 [cit. 2014-11-26]. Dostupné z: <http://www.penzionsamota.info/index.htm>

Podpora regionů a cestovní ruch: Koncepce a strategie. Ministerstvo pro místní rozvoj [online]. 2009 [cit. 2014-12-26]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Cestovni-ruch/Koncepce-Strategie>

Portál jižní Moravy [online]. 2006 [cit. 2014-11-27]. Dostupné z: <http://www.jizni-morava.cz/>

Rekreační středisko Vápenky [online]. 2004, 13.4.2010 [cit. 2014-11-26]. Dostupné z: <http://www.vapenky.webz.cz/uvod.html>

RYGLOVÁ, Kateřina. *Cestovní ruch: soubor studijních materiálů*. Vyd. 3., rozš. Ostrava: Key Publishing, 2009, 187 s. ISBN 978-80-7418-028-6.

RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011, 213 s. ISBN 978-80-247-4039-3.

Ředitelství silnic a dálnic ČR: *Celostátní sčítání dopravy 2010* [online]. 2011 [cit. 2014-12-03]. Dostupné z: <http://scitani2010.rsd.cz/pages/map/default.aspx>

Ředitelství silnic a dálnic ČR: *Silnice I.tříd* [online]. 2012 [cit. 2014-12-03]. Dostupné z: <http://www.rsd.cz/doc/Silnicni-a-dalnicni-sit/Silnice/silnice-itrid>

SLOVÁCKO: *Úplný průvodce regionem* [online]. 2008 [cit. 2014-11-27]. Dostupné z: <http://www.slovacko.cz/>

Světová organizace - Mezinárodní sdružení expertů cestovního ruchu, www.aiest.org

Zámořské objevy: Marco Polo. Historie námořní plavby [online]. 2007, 2009 [cit. 2014-04-28]. Dostupné z: (<http://www.bastl.cz/cnp/839.html>)

Turistický portál CZeCOT.cz: Sokolovna - ubytovna / hostel [online]. 2009 [cit. 2014-11-26]. Dostupné z: http://www.czecot.cz/ubytovani/11157_sokolovna-lipov

Vápenky - Penzion U Černého Potoka [online]. 2008 [cit. 2014-11-26]. Dostupné z: <http://www.vapenky.cz/ubytovani/>

VRBA, Antonín. *Folklor web.cz - folklór a lidová kultura na Moravě: Folklorní fašaneček v hornáckém regionu bývá dlouhý a hodně veselý* [online]. 2013 [cit. 2014-12-01]. Dostupné z: <http://www.folklorweb.cz/clanky/20130206.php>

WB-09-05 *Mikroregion. Projektová a rozvojová agentura, a.s.* [online]. 2006 [cit. 2014-04-28]. Dostupné z: <http://www.rozvoj.cz/WB-09-05%20Mikroregion.htm>

World Tourism Organization [online]. 2014 [cit. 2014-11-05]. Dostupné z: <http://www2.unwto.org/>

ZVARA, Jan. *Hodnocení dílčích potenciálů a předpokladů jižní Moravy pro rekreaci a cestovní ruch*. In: *XXII. Sborník české geografické společnosti Ostrava 2010* [online]. 2010 [cit. 2014-11-03]. Dostupné z:http://konference.osu.cz/cgsostrava2010/dok/Sbornik_CGS/Geografie_cestovniho_ruchu/Hodnoceni_dilcich_potencialu.pdf

8 Přílohy

Obrázek 3 MAS Hornácko a Ostrožsko, o.s.

Zdroj: <http://www.leader.ostrozske.cz/>